Милица Мишић

МУЧЕНИЦИ ИЗ ВЛАЈИЋА

Бања Лука
Јаворова
В. Јаворова
Усорица
Прибинић
М. Оструч
М. Усора
Пасјача
Пасјачка р.
М. Усора
Инова
Марица
Златa
Богошница
Игњићи
Велика Инова
Ј а п л а н и
К у з м
В. Усора

Добој
Усора
Жарковина
Усора
Теслић
Доњани
Доњи Ранковић
Грачаница
М. Усора
Кућа
Николе Долића
Гомјеница
В. Усора
Гомјеница
Радешићи
Пророштво

Излази са благословом Његовог Преосвештенства
Епископа зворничко - тузланског
г. ФОТИЈА

главни и одговорни уредник:
Бојан Чечар, протођакон

издавач:
Издавачка кућа Епархије зворничко - тузланске ‘‘Синај’’

адреса издавача:
Улица патријарха Павла 40, Бијељина

рецезенти:
др Александра Кучековић
др Радован Пилиповић
Алекса П. Касаповић, професор

лектура и коректура:
Милица Симић
Далибор Ковачевић

графичка припрема:
Немања Јовић

штампа:
‘‘Еуорографика’’ Зворник

Милица Мишић
-мастер рад-

МУЧЕНИЦИ ИЗ ВЛАЈИЋА

(Свједочанство о једном заборављеном злочину)

Господ дијели вијенце славе мученицима за вјеру - дио иконографског приказа влајићких страдалника аутора Милице Мишић

ТРОПАР СВЕТИМ СРПСКИМ НОВОМУЧЕНИЦИМА

Због вјерности Богу и Божјој правди
Пострадасте тијелом, земља се растужи:
Алжспасосте душе, небо се весели,
А претци се ваши небом распјеваше,
На капији Раја, дјецо бесмртности...”
Сад у царству вјечном, гдје је вјечно Данас
без Јуче и Сутра, молите за нас!

ВЛАЈИЋКИ МУЧЕНИЦИ

С падина Борја спушта се вече,
Јануарска хладна к`о никад прије.
Из шуме се враћају дрвосјече,
Стока се промрзла у штале крије.

У сутону тихом звиждук пастира,
Ремети ћутњу вечерњих сати.
Усташка сатнија жељна крвног пира,
Сишла у Влајиће, хоће их клати.

Пожурили злобни да село опколе,
Усташка неман, црни злотвори.
У подрум куће Долића Николе,
Старце, жене, дјецу, све да их затвори.

Чуо се јаук дјеце уплашене,
Страх, смрт и сузе опет су се среле,
Око куће снијегом ходају к`о сјене,
Усташе к`о вуци жедни крви вреле.

Ту су их гладне три дана мучили,
Међ` чет'ри зида у подрумској тмини,
Намучене тако све су их побили,
Осташе смрзле сузе на мјесечини.

Тридесет осам душа се вину ,
Небу у загрљај из тог суноврата,
Неки нови људи сакрише истину,
А нама остаде да брат мрзи брата.

Наређено ћутање о томе,
Вапију им душе за олтаром.
А шта рећи роду смрзнутоме?
Опет гину нашим заборавом.

Два олтара са дв`је стране села,
Дар су њиних вјером насљедника.
Олтар крви чува хор анђела,
Из Влајићког села мученика.

Најсветији завјет ће нам бити,
И Бог Вишњи разум ће нам дати,
Не смијемо овај злочин скрити,
Храм на крви њиној сазидати.

Да свједочи о крвавом вијеку,
Гдје вијест црну носе гавранови,
Кад звијер живи у зломе човјеку,
Да памтимо, да се не понови.

Мирослав Живковић
протојерej - ставрофор

Предговор за књигу “Мученици из Влајића”

У издавачкој кући Епархије зворничко-тузланске „Синај“ почела су, хвала Богу, прва издања која имају за циљ духовну просвету нашег народа и његово утврђивање у православној вери.

Жеља нам је да у издавачкој кући „Синај“ изађу књиге различитог садржаја: богословске, црквено и национално историјске, катихетске, агиолошке, књиге о црквеној уметности и појању, итд.

Тако је богат живот Цркве да га је тешко обухватити књигом. То не успева ни само Свето Писмо, јер га органски допуњује Свето Предање. Ми ћемо се, међутим, трудити да својим скромним издањима приближимо нашим верницима Реч Божију, посебно нашој богословској омладини – кроз веронауку и духовне трибине. Све то спада у унутрашњу мисију Цркве, без које је тешко могуће узрастање у вери и духовном животу народа Божијег.

Посебну групу наших издања у оквиру издавачке куће „Синај“ чиниће мартириологији – књиге које сведоче о мученишству и страдању нашег народа. Од времена светог Кирила и Методија (9. век), па до наших дана Србе прати мученишство, оно као да је унутрашња суштина наше вере. Довољно је да се сетимо својих највећих стратишта: Газиместана на Косову, логора Јасеновац и Јадовно и безбројних јама „безданки“ у којима су на бруталан начин побијени небројени људи, жене и деца, при чему је њихова једина кривица била да су православни Срби.

Драги читаоци, књига која је пред вама „Мученици из Влајића“ (код Теслића) ауторке Милице Мишић, спада у мартириологион, јер описује једно од новијих страдања нашег народа. Овакве књиге је тешко читати, јер су потресне, али су истовремено веома корисне. Оне чувају од заборава и позивају нас на молитву за све страдалнике и покој њихових душа.

Са светим упокој Христе душе пострадалих слуга својих у Влајићима и даруј им вечни покој.

Бијељина, 08.10.2018. године

Епископ зворничко - тизчански Г. Фотије

Садржај

Увод....13

I О страдалном путу хришћанских мученика....15

II Теслићки срез у Другом светском рату....23

Прилози уз поглавље II....35

III Мученици из Влајића....41

1. Страдање становника села Влајићи у засеоку Долићи – опис догађаја на основу сведочења преживелих....41

2. Преглед догађај у Долићима на основу доступних писаних извора....50

3. Имена жртава – на основу упоређивања извора....56

4. Прилози уз поглавље III....59

Закључак....69

Литература....76

Белешке о аутору....81

Увод

Књига која се налази пред читаоцима представља мастер рада који је одбрањен пред комисијом у јануару 2018. године на Високој Школи Српске православне Цркве за уметност и конзервацију у Београду, под насловом Мученици из Влајића – истраживање ликова новомученика у сликарским и историјским оквирима. Интересовање за портрете светитеља и сликарска решења која су се развијала током векова у оквиру византијске живописачке традиције и првобитна идеја на раду портрета новомученика из Другог Светског рата, као периода великог страдања српског народа, определили су избор теме. Међутим, намере су се измениле детаљнијим упознавањем, од стране оца Миладина Вуковића, са страдањем мештана Влајића из засеока Долићи које се догодило у јануару 1943. године. Предложено је да се истраживање усмери ка том догађају како би јавност што више сазнала о селу Влајићи и потресним причама преживелих. Након што је тема уобличена и потом одобрена, започео је вишемесечни истраживачки рад који је обухватао период Другог Светског рата и сложене прилике које су тада постојале на простору општине Теслић.

Први део рада говори о мучeништву и страдању као саставном делу хришћанског живота и различитим врстама страдања која хришћани морају искусити да би били истински следбеници речи Јеванђеља и да би се угледали на страдални пут који је Христос прошао. Следеће поглавље је осврт на друштвено-политичке прилике које су постојале за време Другог Светског рата на простору тадашњег теслићког среза. Иако не садржи све детаље због недостатка извора, на основу овога истраживања се ипак може стећи утисак колико је тешко било српском становништву, како у периоду трајања Независне државе Хрватске, тако и касније када су почеле да се осећају последице разједињења између самих Срба. У трећем поглављу су наведена сведочења жртава, те размотрена документа и остали доступни извори о поменутој теми. Четврто поглавље говори о иконографији мученика, док је пето поглавље посвећено практичном делу рада.

Икона мученика из Влајића не садржи ореоле, пошто ови страдалници још увек нису канонизовани, али је насликана на основу живе црквене потребе да се њихово страдање забележи и да се нагласи његов истински мученички карактер. Велики је број невиних који су насилно изгубили живот у Независној држави Хрватској. Мноштво је оних чија имена не могу да се забележе јер је начин њиховог страдања то онемогућио и зато у случајевима где постоје подаци о злочину и жртвама не смемо бити немарни и препустити их реци заборава, која је однела већ толико тога у протеклих седам деценија, колико је прошло од Другог светског рата. Зато је циљ овог рада, поред сликарског истраживања и новог иконографског решења у приказивању новомученика, да отргне од заборава једно страдање које допуњује сазнања о мученичком путу српског народа у двадесетом веку.

Да би овај рад био завршен, неопходна је била помоћ из више установа и од већег броја појединаца. Она ни у једном случају није изостала, те се овим путем упућује искрена захвалност: протојерeју-ставрофору Миладину Вуковићу и осталим свештеницима теслићке парохије, ментору мастер рада професору др Тодору Митровићу, члановима комисије

професорки др Александри Кучековић и професорки Биљани Јовановић, директору Архива Српске Православне Цркве у Београду Радовану Пилиповићу и његовом особљу, директорки народне библиотеке „Данило Киш“ у Теслићу Борки Ђурђевић, Алекси Касаповићу, Душку Кузмановићу, Дејану Кахвићу и другим појединцима који су помогли у проналажењу извора и информација. Захваљујући доприносу свих наведених овај рад је добио свој коначан облик.